

rimo tudi zdaj v nekterih krajih kraljestvo s trdim / in to čisto nič ne ovira samoglasnika *e*; v jezikovnih pojavih se ne sme prezirati kronologija. Je li v hočmo, očmo, hočte res *e* izpadel, ni gotovo. Ne smemo pozabiti, da drugih primerov izpada samoglasnika *e* v tem rokopisu nimamo, kajti katri m. kateri je pomota. Mi čitamo take oblike brez *e* že v Krelji n. pr. ozhmo 29 a, kjer tudi ni drugih primerov za omenjeni izpad. Morda je pri 1. in 2. plur. hočmo, hočte vplivala oblika hoč, katero ima tudi naš rokopis in katero je jezik takrat gotovo smatral za 2. sgl. praes. Tudi g. Raič (str. 72) misli, da je to 2. sgl., to je precej dvomljivo, cf. Miklos. III.² 91, 160, kjer omenja baš ta primer iz Stapletona. Mikl. smatra hoč za impr. stsl. hošti, katero že v starih spomenikih stoji tudi mesto hošteši. Obliko hoč rabi Krelj pogostem n. pr. beri od tiga vezh, zhe ôzh ta 8. kap. 51 a, gošpod, zhe ôzh moresh me ozhiftiti 71 a in baš tudi na istem mestu, kakor v Stapl. namreč Mat. XIII. 28 beremo: ôzh li tada da gremo inu sberemo lulko 83 a etc.

Izpadel je pa popolnoma skoraj ves konzonantizem; res je, da tukaj ni mnogo zanimivega, ipak bi bilo dobro omeniti nekaterih posebnostij. O *h* = *g* sem že govoril, omenjam tedaj prehod mehkega *t'* v *k*: kakaye (tjekaj) 1, kakaie 20, kakai 12, kyakaj 20, kiakye 24, kakaj 28 etc. pa takisto tiakai 8 (bis), 12, 36, 50; jednako čitamo tudi v Skalarji pruči 6 a, 7 a, trekij 16 a, trekizh 18 a etc. Odkod je vzel prelagatelj skupino *vn* m. *mn* (vnoshizi 19, 60), kar je posebnost kajkavščine, ne vém povedati. Meni se sploh dozdeva, da jezik našega prevoda ni jednoten, da je nekako čudna mešanica; ali je morda verjetno, da se je v istem narečju govorilo: ino, nu, no, inui, inoi, noi, ali pa: dotler, datler, dokler, ali shel, shol, shal? *V. Oblak.*

(Konec prih.)

LISTEK.

Anton Raič. †

Iz Prage nam je došlo žalostno poročilo, da je ondu v splošni bolnici po večdnevni borbi s smrtjo dné 16. t. m. ob 2. uri zjutraj izdihnil dušo svojo gospod *Anton Raič*, c. kr. profesor na véliki realki v Ljubljani, odbornik »Matice Slovenske«, tajnik »Slovenskega podpornega pisateljskega društva«, odbornik »Ljubljanske podružnice avstrijskega uradniškega društva«.

Pokojnik je bil porojen dné 19. aprila 1845. leta pri Mali Nédelji v ljutomerskem okraji iz kmetiskih roditeljev. Gimnazijske studije je dovršil leta 1867. na mariborski

gimnaziji ter potem odšel na vseučilišče dunajsko, kjer se je slušaje profesorje Miklošiča, Simonyja, Aschbacha, Jägerja in Lorenza pripravljaj za učiteljski stan. Prebivši preskušnje iz slovenščine, zemljepisa in zgodovine je služboval potem ves čas na c. kr. ljubljanski veliki realki, od leta 1872. do 1876. suplent, od leta 1876. do 1879. pravi učitelj in od leta 1879. dalje c. kr. redni profesor.

Pokojni profesor Raič je bil zelo vésten in točen učitelj, ki je, lahko rečemo, večino življenja svojega prebil v knjigah, za katere je žrtvoval ogromne vsote, takó da si je nakupil veliko biblioteko dragocenih in redkih knjig. S posebnim veseljem se je pečal zadnja leta z jugoslovansko zgodovino in z zgodovino slovenskega in srbsko-hrvatskega slovstva. Zbiral in pisal je veliko, a le malo stvari je dal tiskati, takó n. pr. večjo zgodovinsko študijo v Pajkovi »Zori« s podpisom „Stanovski“; v letopisu »Matiice Slovenske« za leto 1887. opisal je temeljito kajkavskega pisatelja „Petra Petretića“, v »Ljubljanskem Zvonu« leta 1887 slovenskega Mecena „Ivana barona Ungnada“. Najvažnejši in najboljši spis Raičev je pa brez dvojbe „Stapleton“ t. j. razlaga in ocena starega slovenskega rokopisa iz začetka 17. veka, ki se nahaja v licejski knjižnici ljubljanski. Raič je ta spis priobčil v programu ljubljanske realke leta 1887. in 1888. Za tisek je imel pripravljeno veliko, več tiskanih pól obsezajočo zgodovinsko razpravo »Slovenci in Hrvatje za cesarja Leopolda I.«

Tudi pri národnih društvih je bil Raič zadnja leta jako delaven odbornik, takó pri »Matici Slovenski«, katere knjigam je bil priden korektor in ocenjevatelj, in »Slovenskega pisateljskega društva« pólse je opravljal vzgleden tajnik. Večkrat je v znanstvenih namenih potoval v daljna mesta; prebil je pred nekaj leti več tednov v Zagrebu, da si ogleda ondotne znanstvene zbirke, letos pozimi je potoval v Bolonjo, Rim, Napolj in Milan in letošnje vélike počitnice je hotel prebiti v Pragi, da bi se dobrega naučil češkemu jeziku in da bi spoznal samovidec vsesiranski napredek češkega národa. Od ondot je »Slovenskemu Narodu« še v začetku avgusta (štev. 174. in 175.) poslal dva humoriistična dopisa. A kmalu po njegovem dohodu se ga loti zavrata bolezen, ki ga je zdaj položila v grob!

V političnem in národnem oziru je bil pokojni profesor Raič po vzgledu strijca svojega, znanega *Božidara Raiča*, krémenit značaj.

V vsakem oziru je smrt tega vrlega možá za národ slovenski velika izguba. Naj v miru počiva in blag mu bodi spomin v Slovencih!

Pokojnikov pogrebni izprevod v Pragi je bil jako lep. Na krsto položili so vence: »Česko-slovinski spolek«, »Mešt'anska Beseda«, »Sokol«, g. Grigorović in dr. Pevsko društvo »Hlahol« pelo je tri zборе, na kar so krsto položili na mrtvaški voz v čvéter upreženi, s katerim je korakalo 12 Sokolov z gorečimi plamenicami. Za krsto so šli zalujoča vdova s sestro, deputacije gori omenjenih in drugih národnih društev, profesorji češke realke, veliko realcev in jako mnogobrojno občinstvo. Izprevod se je pomikal skozi mesto do Fran Josipovega kolodvora, kjer so društva pokojniku izkazala poslednjo čast. Na kolodvoru se je položila krsta v določeni vagon in potem odpeljala proti Ljubljani, kjer je bil pogreb dné 21. septembra. Izprevod se je razvrstil takó: Izprevodu na čelu so bili dijaki tukajšnje vélike realke, za njimi društvi »Sokol« in »Slavec« z zastavama, katerih člani so nosili mnoge krasne vence. Za krsto, okrašeno z venci sorodnikov, učiteljskega zbora, realskih učencev, čeških društev, stopali so sorodniki, med njimi gospá vdova in štirinosemdesetletni oče pokojnikov, potem pa razni dostojanstveniki, kakor deželni predsednik baron Winkler, deželni šolski nadzornik Jakop Smolej, ravnatelj dr. Mrhal, Šuman in Wiesthaler s svojimi učiteljskimi zbori in učiteljstvo drugih tukajšnjih učilišč, državni

in deželni poslanci in jako mnogobrojno odlično občinstvo. Na kolodvoru so zapeli realci krasen latinsk zbor, v sv. Krištofa cerkvi pevci čitalnični, na grobu pa dijaki genljivo žalostinko »Nad zvezdami« A. Raič počiva v isti raki, kakor njegov strijc Božidar Raič in Fr. Levstik; to rako je kupilo »Pisateljsko društvo«. —

Biblijografija slovenska. Pod tem naslovom hočemo odslej naznanjati vse nove knjige slovenske, ki se pošiljajo uredništvu našemu; o važnejših izmed njih bomo o priliki obširneje poročali:

— Franc Jožef I. cesar avstrijski. V spomin štiridesetletnice Njegove vlade spisal slovenski mladini *Fr. Hubad*, c. kr. gimnazijski profesor. V Ljubljani. Izdala in založila »Družba sv. Cirila in Metoda«. 1888. 8, str. 64. Z ž podobama. Cena zvezku po 15 kr., vsakih 100 zvezkov stoji 12 gld.

Tak naslov nosi I. zvezek »knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda«, namenjene naši mladini. Dinastiško slovstvo slovensko se pomnožuje častno o sléharni patrijotiški slavnosti. Letošnja štiridesetletnica nam je prinesla v tej stroki že tretji sad. Veselo je gledati pisatelje slovenske tekmujoče, kdo bode sijajneje opisal deci slovenski presvetlega cesarja preblago življenje. Kakó ljubko nam gosp. prof. Hubad slika cesarjevo mladost (str. 11.—24)! S kolikim oduševljenjem nas vodi tja pred cesarski prestol, noseč vladarja, kateremu zastonj iščeš premca po vseh dvorih evropskih. Hubadova knjiga se mi vidi kakor pestra galerija slik; podoba se vrsti za podobo; tu vójne groze opis, tam blagi čin krščanske milosrčnosti — epizoda, druga krasnejša mimo druge; vse pa ozarja zmagonosno, blagodejno solnce avstrijsko — Fran Josip! Istinito, Hubadova knjižica si ohrani trajno vrednost. Naj bi ne bilo šole na Slovenskem, kjer bi se v knjižničnem zapisniku pogrešal »Franc Jožef I. cesar avstrijski«. Rodoljubi, sezite po njem, saj ga je izdala domača firma naša »Družba sv. Cirila in Metoda«! — n.

— Dogodki iz župnije Vranske. Ob 20letnici uvrstitve Vranskega med cesarske trge spisal *Ivan Gabršek*, okrajni tajnik na Vranskem. Založil pisatelj Tiskarna sv. Cirila in Metoda 1888, m. 8, 67 strani. — Tako je naslov knjižici, ki nam po virih župnega in občinskega urada in po nekaterih pomožnih knjigah, zlasti pa Orožnovih spisih opisuje začetek in razvoj Vranskega trga, ondotne fare in šole in župnih podružnic. Poleg tega navaja vse vranske dostojanstvenike (župnike, župane, učitelje itd.) in vse na Vranskem rojene dostojanstvenike ali za ondotni trg znamenite in zaslužne može. Knjižica bode brez dvojbe lepo oživila lokalni patrijotizem in ž njim tudi ljubezen do širje domovine.

Pedagogiški letnik. II. leto. 1888. Uredil *Fran Gabršek* Izdalo in založilo »Pedagogiško društvo« v Krškem. V Ljubljani Natisnil J. R. Milic Stranij 224 in dve litografovani prilogi. Cena za ude »Pedagogiškega društva« po 1 gld., za neude 1 gld. 40 kr. —

Med društvi slovenskimi kaže v novejšem času veliko in živahno delavnost mlado »Pedagogiško društvo« v Krškem. Odlikuje se s pogostnim zborovanjem in z literarnim delovanjem. Letos je celó priredilo »prvo slovensko stalno učilsko razstavo«, o kateri hočemo govoriti o priliki tudi v »Ljubljanskem Zvonu«. Danes nam je oceniti samó II. tečaj »Pedagogiškega letnika«, ki ga je izdalo omenjeno društvo. — Že o prvem letniku smo se bili kaj pohvalno izrazili. Še večjo pohvalo zasluži drugi letnik, ki se odlikuje po jako mnogovrstni, dobro izbrani vsebini. Prvi del knjige obseza šolsko knjigo »Ukoslovje«, knjigo, ki je v prvi vrsti namenjena za rabo na slovenskih učiteljskih, ako bi bili Slovenci takó srečni, da bi še imeli učiteljsiše, na katerem bi se pedagogika učila